

16. aastakäik.

Uus number 30 top.

Meie Mats

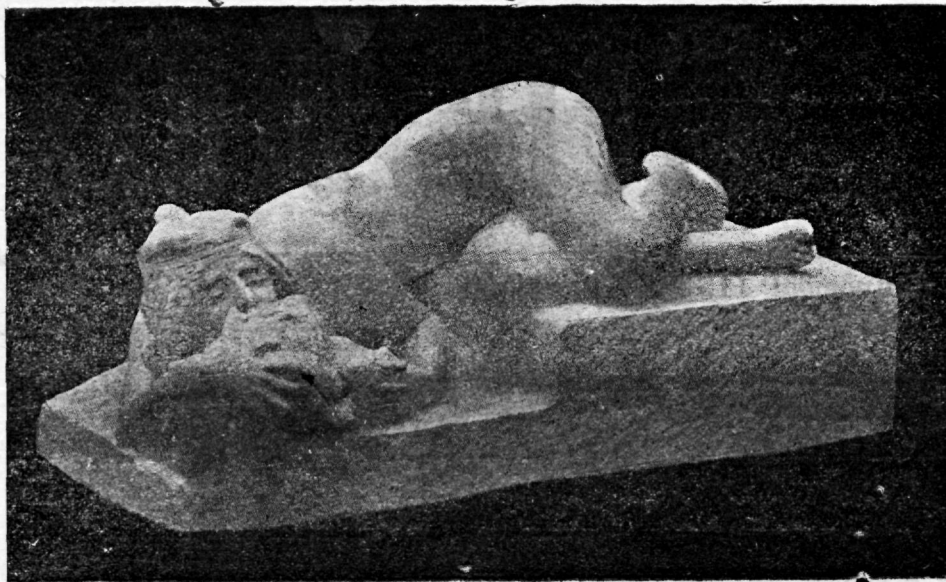
Nr. 169.

Laupäeval 11. (24.) novembril 1917.

Nr. 169.

Mordifant sõjaväljal. Raakunlaja tagastulek kihwtise gaasi piirkonnast.

Peale langemist.

Uus paradis.

Ewald Gerhard Seeligeri roman. (Järg 15)

Pärastlõunat peeti sessamas toas salajane ministrite nõutogu koosolek ära. Kulda laual enam ei olnud. Lord Russeli ettepaneku vastu ei rääkinud keegi. **Wastuotsa:** kõik ministrid rõdumustasid kulude wähenemise üle. Mehe hind määrati lahesea naela peale kindlaks ja kohustati ostjale soowitud meesteaw raha maksmise puhul kobe kätte anda, teised aga kolme kuu pärast Tabatingasse saata, muidugi senati lubaga, kellega weel samal päewal ühendusesse astuti. Samuti peeti saadikutaja erakonnajuhitudega nõu, niipalju kui neid käepärast oli.

Kõik terwitasiid ministeriumi otstust kui õnnistuskilast ja lootsid oma taskutele waraselt kõigeparemat. Aga lord Russel ei wõtnud hotellis kedagi jutule ja president hoidis saadud kullal päta peal. Wähemalt see raha oli ausaste teenitud. Oli ta ju ometi otstufetegemise juures peateguriks olnud.

Lord Russel maksis weel seltsamal päewal saja wangi eest Zima ja Cerro de Saseo wangilodadest 20,000 naela kullas rahaministeriumi laua peale. Tema kullatagawara ei olnud teega weel laugeliski lõpul, aga enam kui sada meest ei oleks ta Elewandi peal kaasa wõtta wõinud. Pealegi oleks ta ootama pidanud, kui wangid maad mööda Bimasse weeti.

Wanu ja nõrku ja haigeid ta ei wõtnud. President oli sellega nõus ja kaalus juba waitfelt, kas ei oleks kasulik kriminaalkohut terawastada. Tema wastaste hulgas oli nii mõnigi, kellest ta jeltombel wõis lahti saada. Ja wangistamispõhjult Peruas laua ei otstud.

Niipea kui lord Russel presidenti nõu peale ka ajalehtede näljafed suud kullaga oli kinni toppinud, veifis ta oma wite mehe ja ülejäanud kulla jeltfisi waitfelt ära, et weel enne wangist, kes sõjarwae saatel wiidi, Carranzasse jõuda. Seft ta teadis küllalt, et kõige raskem reisu oja tal alles ees seifis.

Kahe päewa tee teifel pool Huancayod oli tal wäike kottkupõrkamine tofina teerõwliga, kes õõsel tema üftitult ajupaika tahtsid tormiga ära wõtta.

„Easte nad tupp!“ kästis ta, niipea kui selgusele jõudis.

Ja uks awati.

Kultjad lohtusid ja taganesid, kui lord Russel ilma sõ-

jaristata, kullakott ja küünel käes, wälja astus. Rõõwlipeamees oli juut, kes neid Carranzust üle Andeni saatnud.

„Tere õhtust, mu herrad!“ hüüdis lord Russel ja waatas igale üftitule näkku. „Teie soowite raha. Siin ta on.“

Ta puistas kulla maha; rõõwliid tormasid selle kallale ja lord Russel näitas tuld, et ükski kullatükk kaduma ei läheks.

„Olge nii lahked, astuge lähemale!“ meelitas ta neid, seft et ta neid kui karjataswatajad ära tundis, kel rõõwli ametist aimugi ei olnud.

Kui rõõwliid sees olid, pööras ta oma wite mehe poole, kes kahwatult nurgas seifid, ja hüüdis:

„Räed püsti! Et teist keegi nende aujate meeste peale ei las!“

Kästu täideti kobe.

Wahetajal olid rõõwliid ka teised kullakotid ära näinud ja tormasid nagu warb-

lased walmiste kirsfide kallale.

„Ettewaatus!“ lamandas lord Russel „Mitte tnngidal! Jäta taja ja targu!“

Seal kustus küünel ja ainult wäike kuma lastis aimata, kus uks seifis. Seal aga seifid nüüd lord Russeli mehed, tühjad toidukotid käes. Minult mõne minuti kestis sõnata wõitlus, siis olid kõik nende wõimuses. Kotid seoti kinni ja kurjategijad siplesid seotult pärandal.

„Wait, mu herrad!“ ütles lord Russel. „Kes enda jalule ajab, sellele lasen ma augu tehase.“

Kõik jäid waitfels.

Niipea kui rõõwliidelt kuld ja sõjaristad ära wõetud, wabastati nad kottist ja seati seina äärde ritta. Keli madrust pidasid oma rewolwriid lastewalmis.

Kui ehmatanud rõõwliid rida ilka pilemaks wenis, ilmus omni omanik, kes nähtawaste asja kaastadja oli, uue laternaga, et wõitjatele oma sõnatuulelikkust näidata.

„Ma wõitfin teid häwitada!“ hüüdis lord Russel ähwardades. „Ja teid kõik lohtu kätte anda. Aga mul pole selleks lusti. Mul on koguni nõu teid tublidets meesteks teha, kel mitte enam tarwis pole teerõwliiks hatata.“

Nõutult wahtisid kõik selle hirmsa mehe peale, kelle käes nende elu seifis.

„Padrone!“ kästis ta peremeest. „Too kõik wiin wälja, mis sul majas on. Nad peawad jooma, niipalju kui tahawad.“

Seda rõõwliid ostasid, kuigi nad armuandmise põhjust aru ei saanud. Üksteise järele hilasid nad rewolwri otja eest läbi wälja, kuhu lord Russel wiina kästis wiia. Keegi ei suutnud kolme antru meelitusele vastu panna, mis ulse ees seifid ja awamist wotasid. Däid nad ju kõik perualfased.

Hommitul magasid nad, manilite sees küünel käes lödisedes, nagu mutid waatide ümber.

„Urge neid efttage!“ jostas lord Russel tafaleft, kui kõik minelüks walmis olid. „Meie näeme neid wististe Tabatingas jälle. Ega nad enne oma himust ei loobu, kui luku taha saawad. Mina tunnen neid!“

Kolme päewa pärast jõudsid nad Carrangasse, kui Elewant neid ootas. Wahetajal oli see enda uue moonaga ja petroleumiga täitnud. Paul Müggelley nõu peale otstutas lord Russel sada kurjategijat alles Buelta de Diablos peale wõtta. Läbi põlise metsa maanteed käies oleksid nad raskust teinud.

Lord Russel jäi Carranzasse, et kurjategijaib wälkete paatibega kuni koseni wiia. Elewant sõitis teele.

Mõni päew hilsem jõudsid wangid Carranzasse. Lord Russel tegi wangigi saatjale ohwitserile kulla abil kergeste selgela, et tarwis on neid Pacanzasse wiia. Selleks oli kümme suurt paati tarwis. Igasse paati asendati kümme meest, kes käisid ja jalust kinni olid seotud. Peale selle saatjad ja tüürimees.

Wälketefti koskedest mindi maad mööda mööda, kusjuures wangid paadi olale wõtsid.

Allpool Buelta de Diablot asendati wangid Elewandi peale, mis juba walmis seisis. Nüri-meelselt lahkusid nad enestega kõik teha, ilma et nurinat wõi wiha oleksid ismutanud. Lord Russel maksis ohwitserile kahelordse tasu, wõttis läerubade wõtmed, jättis jumaloga ja läks laewale.

Selsamal filmapilgul winnas Elewant antrud illes ja sõitis allapoole teele. Kaldal seisis solbatid ja keerutasid kübaraid.

Kui nad lähema käänu taha ära kadusid läks lord Russel ühe wangi juurest teise juure ja awas igamehe ahelad.

Wangid sirutasid teha ja waatasid üksteisele naeratades otja. Siis istusid nad laewalaele ja sõid. Jagati ka tubakat ning wiina.

"Teie olete wabad!" hüüdis lord Russel esimeselt komandofillalt alla. "Änaseft päewast olete wabad. Ja tulate ühes minuga wabadusesse."

Sõuts kiitusekõmin. Mida kõrgemale elawus tõusis, seba kõwemaks paisus kõmin. Mõned naerfid, mõned nutfid, mõned laelustasid. Paul Müggelthey aga hoidis kui kapten komandofillalt priifitoru käes. Monomeeter näitas kaheteistkümmet atmosfäärilist rõhku.

Uga tema etteaatatus oli asjata. Wabastatud rde-mustasid kui lapsed, kes paelust pääsnud, ja olid wabastajate mastu ainult tänulikul.

Mõnda jõudis Elewant Tabatinga juures Brasilia rajale, kus lord Russel seale komandandi ja tolliwahitibe kahtlused kõik wälke kuldmalestuse abil kaotas.

Ra perualased märkasid peagi, et Perua piir neil juba seljataga oli. Lord Russel liikus hoolega nende keskel, et nende meeleolu teada saada, ei leidnud aga midagi, mis teda o'eks rahu'uks wõinud teha.

"Õstel lofistawad nad!" hoiatas teda masinist.

Lord Russel, kes laewal ainus Hispania teele ostaja oli, jäi õstel walwama, ei kuulnud aga midagi tähtsat. Mehed ajasid oma kangelasestegudeft juttu, ja see oli kõik. Tabatinga ja Manco keskel nägid nad lõunaajal jões madalat liiwafeljandikku, mis ileni munewaid kilpkonnast täis oli. Märste liha puudus oli laewal juba ammu suur. Lord Russel lastis Elewandi luue jala peale ankrusse jääda ja jõudis wiite mehe seltsis paadiga liiwafeljandiku juure.

Kui luus kütti kilpkonna parajaste seljali pöörasid, ta-ja laewalt wali hüüdis. Wabastatud olid seda filmapilku tarwitunud, et wabastajate kallale kippuda. Weel enne kui Paul Müggelthey priifitoru kätte sai, nabiti ta kinni ja paat-ja üle parda. Teised niisama. Mis see aitas, et Paul Müggelthey madalas wees rewolworiga lasta ahwardas. Laewa peale ei saanud ta ometi. Ei aidanud, tarwis oli lord Russel juure liiwafeljandikule minna. Wesi oli madal.

"Kahju paadist!" ütles ta, õlast lehitades. "Nad lõhuwad ta ära."

Siis filmifisid nad mis laewal sündis. Enam jagu kurjategijaib tormas wiina kallale, kuna wähemus komandofillale ronis, et paati liikuma panna. Kuid paat ei hakanud ega hakanud liikuma.

"Ronoh!" hüüdis Paul Müggelthey. "Praegu oli seal weel 20 atmosfääri. Kus on masinist!"

Seft see oli alles laewal. Tema oli mäsku algul rõhuwentilid lohe awanud. Siis wõttis ta kruwimõime ja tangid lohe kätte ja hakkas mootorite juures talitama. Kuid

Rumensia Imustlaste laagris.

warsti leiti ta illes ja wifati üle parda. Naerdes tuli ta läbi wee ligemale.

"Haha!" naeris ta ja wõttis mõlemate mootorite süü-tetoofid tastust wälja. "Mina ei imesta mitte, et nad edasi ei jõua. Ja juhttorud pigistasin ma tangidega kinni. Mootorise ei pääse üllkogi äli."

"Tubli pois!" hüüdis lord Russel lõbusaste ja istus ühe tapetud kilpkonna peale. "Nüüd wõime rahulikult oodata, kuni nad mõistuse pähe wõtawad."

Ra teised wõtsid istet ja panid piibud tosfama. Tubat lat neil oli.

Elewandi lael karjuti segamine. Üks süüdistas teist selles, et paat paigalt ei nihkunud. Wiimaks tõusis katelus. Rats meest wifati üle parda ja need ei teadnud, kas kaldale minna wõi mitte.

"Tulge hia!" kutsus lord Russel lahteste. "Meie ei tee teile midagi."

Ja nad tulidki. Wabandades ja wandudes. Laewal nähti seda, ja kára wähenes.

"See küll!" trööstis lord Russel tulejaid. "Minge tagasi ja ütlege, et laew ka siit meie wõimuses seifab. Ilma meie tahtmiseta ta paigalt ei liigu. Kui aga soowite, siis juhime ta siit ligemasse politseijaama, kust teid lohe Peruassee tagasi saadetakse. Meie anname teile ühe tunni mõtlemise aega. Siis prate kõik laewaruumis olema."

Mehed läksid tagasi ja pidasid teistega, rinnuni wees seistes, lägiraäkimisi. Need said asjast lohe aru ja andsid alla. Seft nende keskel ei leidunud kedagi, kes mootori oleks õpanud ilma süüdetoosita liikuma panna.

Üksteise järele kadusid nad lurgisti laewa ja wiimane wiskas kõie otja üle parda.

Mõne minuti järele oli lord Russel jälle laewa pemees ja andis, niipea kui kilpkonnad ta illes olid tõmmatud, käsu edasi sõita, nagu ei oleks midagi juhtunud.

"Seda enam ei sünni!" ütles Paul Müggelthey ja jättis kals meest nüüd priifitoru juure walwama.

Mäsfajad aga ootasid trahwi. See oli neil nii weres. Uga et seda ei tulnud, kaotasid nad tafakaalu ja lord Russel, kes nende wastu alati lahle oli, oleks nendega teha wõinud, mis ihe tahtis. Mehed pidasid teda nagu mõneks kõrgemaks olewuseks.

Manaos lastis ta kõik maale minna. Minult kaks jäid tagasi tulemata. Need olid, nagu pärast selgus, nende nina-namede õlnud. Nad olid end teiste ees narriks teinud ja jooksid sellepärast põlisesse metsa, et seal gummi korjata.

Santaremis ei soowinud keegi maale minna ja kõik ai-tasid uut tagawara laewale wõtta.

Siis sõideti ruttu Trapajozi mööda üles.

Perua president aga maksis oma taju ühe Lima panga wahetalitusef Londonis Inglise pankla sisse. Nii kaugele tema põlgitus inglaste wastu ei ulatanud, et ta nende raha-asutuse juures oleks lahlenud. Lima pangaherra, inglane, imestas aga uute rahade üle, piisferis lotid kinni ja saatis nad ligema postiaurulaewaga Londoni.

XVIII.

Uus kodumaa.

Wahetajal olid kolm tarkpaati, Rinasarwit, Jõehõbu ja Sapir, kolm lorda Trapajozi mööda üles ja alla sõitnud ja peale tagawarade, mis Upuhy kose juures aibas seifid, ka kobuloomad ja „Xingu“ poolt Euroopast toodud tarbeat-
ned loju wiinud.

Nüüd oli Hans Grotrian oma laewaga Põhja-Amerika pool teel, et sealt masinad ja tööriistu, mis weel puudusid, ära tuua. Inshenerid olid talle kui asjatundjad nõuand-
jad laaja antud.

Teated, mis Fritzu poolt tulid, olid rahustawad. An-
nult Droll saatis Berlinist äritatud kirju, milles ta weel
lord selgete teha katsus, kui wõeriti talitus naiste toomine
on; ta kuulutas afundusele sel puhul kiiret otsa ette ja ei
lubanud ainuski neitut saata, Gontarpi wannutodes, otsust
tühjaks teha Wähemalt edasi liikata. Võpul tähendas ta,
et ta niisugustel tüugimistel üleilbise afundusesse ei tule.

„Tema on pühbea!“ ütles Hang-sü-Kwang, olask teh-
tabes. „Niisuguseid inimesi võib ainult tegude läbi selgu-
sele seada.“

„Meie saadame talle tema poolt ettekuulutatud hulatu-
sepäewaks kutsu!“ andis Gontarp nõu, ja sellega olid kõik
rahul.

Muidu edenes afunduse asi ülihästi, paremine kui loo-
detud. See selgus Antonio Machado aruannetest päewa-
selgelt. See mees andis korralikult iga õhtu aru.

Kui mehed tarkpaatide kolmanda tuleku puhul nägid
omad soovid läide läinud olewat, kadus nende wiimane ra-
hulolematuse tunne. Ja kui soowitud asjad ümbiseldõhna
kaotaksid, tuletati meelde, et weel paremat loota oli, ja ehi-
tati hoolega edasi. Sest walitsemas oli waade, et ainult
see naise faab, kel maja oli. Selle waate oli Antonio
Machado nende kõigel maksma pannud.

Ja nii kaswasid kiltmaal igalpool majad ja aiad nagu
maa seest wälka. Üks wõikles teise, ja kihti pidid Gon-
tarp ja Hang-sü-Kwang neid talitutama, et nad niisuguseid
majaki ei ehitaks, mis juba homme wõisid kolkku langeda.

Moona walituse oli Subli-Benjamin oma kätte wõtnud.
Tema ei keelanud kellelegi midagi, ei olnud ka joo wast-
wate jookidega sugugi kolkkuhooldlit.

Oli olemas ühegi juba kõrts, kuid sealt saadi ainult
palmiwiina. Bob ja Stan olid kolkku heitnud ja walmista-
fid palmiwiina. Seda jäi nende oma tarwidusest niipalju
üle, et teistelegi andma hakkasid. Selleks walmistaksid nad
pika laua ja püfsebasid wilmumata kirjas seene peale: „Ja-
nutsewa Nimmi kõrts“ ning löid selle oma maja ukse kohale
üles. Warsti tuli neil platstist puudus nende jaoks, kel ja-
nutsewa kõrt oli.

Palmiwiin anti siin sõna tõsisest mõttes kingituseks.
Raha ei olnud ja kritt puudus ka; kel janu oli, astus waabi
juure ja waldas klaasi täis.

Bob mõtles ühegi wiina ajama halata ja istus sellejä-
rele terve päewa Hang-sü-Kwangi juures õpetust saamas.
Sest Bob oli lord Londonis ühe wiinalõõgis jooksupõis ol-
nud ja tal oli siis wiinaajamisest tuba natuke aimu.

„See maigiga katset!“ andis Hang-sü-Kwang nõu, kui
ta siht palju raamatut oli forinud, mis kõik ilma kaanteta
aida seinas hunikus seifid.

Maist oli nimelt küllalt, pärast seda kui esimene lõikus
õigatud ja maa uueste oli haritud. Ei kestnud kaua, siis
oliq Bob juba esimene wiina enesele kõrisse kalkanud. Ta
kittis teda wäga, aga Stan laitis. See oli aga ainult ka-
dedus. Silmapilt liipas ta Hang-sü-Kwangi juure nõu kü-
sima, tubas head porterit saats teha.

„Wõta mais!“ ütles Hang-sü-Kwang julgelt.

Nädal hiljem pani Stan warstelt pruulitud porteri
wõerastele ette, ja neid idendafid, et see tarwapealt selle-
sama melega olla kui Bobi wiin.

Sõbrad oleksid peasegu tarwupidi kolkku läinud, kui
Little-Pipe ilmus ja üleilbise halloo äratas. Tema ilmus
nimelt kui janunew Jimmi (Inglise politsei sõimunimi) ja
wõttis mõned wangistused ette. Nüüd tõusis rõemuheli
kõige kõrgemale tipule, nii et Antonio Machado järsku oma
matis üles ärkas ja waatama jäi, mis seal õieti sün-
nib. Kui talle aga asjalugu ära seletati, hakkas ta laia suuga
naerma.

Keegi nupukas berlinlane awas kingsepatöökoja, teegi
teine rätsepa- ja kolmas pagaritöökoja. Oli olemas õppi-
nud kättööõltsi, kes Hang-sü-Kwangi raamatutarkust ei tar-
witsenud. Sellewastu löid nad tema käest materjali ja töö-
riistu, mida küll oli.

Pagarile ehitati uus ohi, mida petroleumiga õieti.
Küttematerjali löi ta järwelaldalt, kuhu ta enesele kolme
prao ja kemendi abil wälse tagawaraaida oli ehitanud.

Tööd ei tuntud tööna. Oli tarwis midagi üleilbise
heaks teha, siis oli tööle palkujaid enam kui wäga. Ilma
et kindlat tööaega oli määratud, ei lõpetanud ometi keegi
enne päikese loojaminekut oma tegemusi. Keegi neli wene-
last löid ufinatels, sest et Mihail Sollowoi oma päha mõ-
juga ära oli.

Paljud oli täieste põllumeesteks hakanud. Sest see te-
gemus andis kõige kiiremine taotärgi. Selles pinnas ja
kliimas löi iga õskate, mis maa sisse pisteti, juuri. Loomad
uratsid wabalt ringi. Ilma wähemagi hooleta rohkeneffid
nad Ranu sai juba wäga palju ja nad hakkasid metfikuts
muutuma.

Öld-Roppina tuli Subli-Benjamin juure ja nõudis bad-
runissi. Et Subli-Benjamin waletada ei tahtnud, saatis ta
tema Hang-sü-Kwangi juure.

„Ranad sihtwad mu penrad laiale,“ ütles hallpea pa-
hahelt. „Ma lasen nad maha!“

„Badrunissi ei ole!“ waletas Hang-sü-Kwang, eht tal
küll mitu lasti piisfimoona oli, ja andis talle rulli penri-
lest wakraati. „Siin, keeruta filmusteks ja pane filmused
ette!“

Öld-Ropping läks koju, kirus esiti pisut walituse hoo-
letuse ja lohakuse üle, tegi aia kõrgemaks ja pani filmused
ataakude ette ning wõis järgmisel õhtul sõpru ju kana-
praega mberustada.

Ka Smart-Andrew tundis tina- ja piisfirohu puudust.
Ja et ta ise walituse liige oli, siis pidi ta ka Öld-Roppinai
ja teiste hurjutust ära kannatama, kes heameelega oleksid
jahile läinud. Et nad wibu ja nooleks, mida Patebi ja
Katra tarwitaksid, põlaaksid, siis jäi ainult weel kolapõik üle,
kuni Hang-sü-Kwang ta neile nõu andis lõkku üles seada.

Elewant oli Tres Jhla kose juures olla tulemate paa-
ttidega kolkku saanud ja jõudis warsti sellejärele üles lord
Rusfeliga afundusesse. Hommikul, kui kõik weel moaqfid,
heitis ta antru kalbal petroliumiaida juure wälja ja saatis
sõitjad maale. Siis asus ta ise kuue jala peale, strutas
lõti wälja ja imes uut põletisainet enefesse.

Muidugi oli see päew pidupäew.

Põifid wõtsid lord Rusfeli õlale ja kandid ta „Janut-
sewa Jimmi kõrtsu“, kus ta palmiwiina, wiina ja porterit
pidi proowima.

„Oma wabriku töö?“ küsis ta ja ei tõmmanud nägu
mitte wiltu. „Suurepäraline jook! Kõlla sel teel edasi. Edasi.
Teil on õiged ninad olnud. Meie peame endid niikasti ma-
janduslikelt kui ta tööstuslikelt wanast kulturiist wõbostama.
Jstutage wiinapuid ja afutage wahumeinteller. Üleilbise ei
leidu midagi, millega meie hakkama ei saaks. Jstutage tu-
bakat — mul on tubakas otas.“

Pitt Gordon ulatas talle filmavill enefekawatatud fi-
gari, mis alles roheline oli. Lord Rusfel suittetas seda sur-
mapõlgufega ja löi Bobi wiina ning Stami porterit, mida
ta ikka jälle wahetas.

Pärastlõunat tegi Elewant mitu ringidõitu järwes ja
wahetas igalord sõitjad. Jkka oli tal wiiskümmend meest
ilma laewameesteta peal ja tial ei tulnud sõitjatele meelde

Dn ja ei ole.

Sa tuhü waatad — igalpool,
Dn sõjamehi näha!
Ja usud: küllap nende hool
Wõits waenlast pihuts teha.
Kuid ikka, ikka ligineb
See waenuwanter kole,
Ja pähe aimbus sigineb:
Meil sõjamehi pole!

Et wätkerahwail wabadus,
See ikka wist ju tõsi,
Sest Ajutine Walitsus
Ju seda belnud isi.
Kuid Eesti autonoomio,
Miks pakstab ta nii kole?
Ja ütleb aimbus noomija:
Meil wabadust ei ole!

A. L. Parasmaa.

Lauliku tuju.

Ohtuwaitus jõuab
Suure müraga,
Lähemale jõuab —
Süda rahuta.

Wõtan kandle kätte,
Sammun järwele;
Wiskan kandle wette,
Ise järwele.

A. L. P-maa.

Wiimats ometi kodus!

laewa ära wõtta ja Trapajogi mööda alla sõita. Kus neil
käsi hästi käis, nagu siin, seal oli ka nende kodumaa.

Kel midagi soowida oli, see tõhtis seda ikka weel seditse-
kile kirjutada ja Hang-sü-Kwangi kätte anda. Ja kui soow
just jõe ei olnud, siis wõis soowija selle täideminetut us-
tuda.

„Klawer!“ kirjutasid Bob ja Stan. „Janutsewa Jimmi“
jaotaks!

„Kas mängida ostate ka?“ küsis Hang-sü-Kwang imes-
tades.

„Eks me katsu,“ wastati.

„Lubatud!“ otjustas Gontarp.

„Täname!“ wastasid wõrukaelad ja kadusid.

„Neil peab kaks klawerit olema!“ naeris lord Rusfel.

„Siis wõiwad nad nelja käega mängida.“

„Seda wõiwad nad ka ühelgi klaweril!“ tähendas Hang-
sü-Kwang, kes kolkuhoidmise põhjusmõtet kaitfes.

Hommikul mõdeti igale perualasele tükk maad kätte,
kustjuures lord Rusfel seletas, mis nende poolt oodataks.
Ja peagi hakkasid nad maad tuhnama ja külmama ning ma-
japid ehitama.

Kullataewandusega oli aega. Eesti oli tarwis koduneda.
Ka oli olemas weel küllalt kapitali, järwes puhkaw warandus
arwamata.

„Reed perualased peawad ka naised saama!“ otjustas
Hang-sü-Kwang. „Aga praktiliselt ei ole see mitte, kui neile
segawerelistele walged naised anneme. Hiina naised pas-
siks neile paremine.“

Sel filmipilgul ilmusid Palabi ja Raira, kellel itkagi
weel wähemaltki lusti ei näidanud olewat kodu tagasi minna.
Gontarp kutsus nad kohale.

„Mis maksab teil neiu, seda mehele wõits naisets an-
da?“ küsis ta.

„Kaks matti eht kuus noolt!“ oli Palabi wastus.

„Mitte matti saab ühe niisuguse kuldtüki eest osta?“
küsis Gontarp ja näitas naelalist kuldtükki.

„Palju, wäga palju?“ hüüdis Raira, kes ainult seits-
meni ostas lugeda.

„Kas wõite meile siia sada tüdrukut tuua?“

„Üks, kaks, kolm, neli, wiis, palju, wäga palju, kõik!“
luges Palabi tõsiselt.

„Kõik mitte!“ õpetas Gontarp. „Wäga palju ka mitte.
Wiis suurt paaditüki!“

Sellest said nad kogu aru ja nikutasid pead.

Otjustati neid Elewandiga jõe mööda alla saata. Raha
anti Paul Müggelthey kätte hoiule. Iga tüdruku eest, kes
laewale toodi, pidi tema kaks kuldtükki maksma.

„Janutsewa Jimmi kõrtsis“ käisid sel õhtul lained kõr-
gelt. Elewant oli Santaremist Nerreiro pangast teiste tea-
dete hulgas ka Fritzu Riost saadetud kirja toonud, mille

järele kindel oli, et neid mõne nädala pärast kohale jõud-
sid. Smart-Andrew oli selle uudise teistele teatanud ja An-
tonio Machado tarwitas jälle seda juhtumist meeoleolu teki-
tamiseks. See ei olnud tal ta raste, sest ta maja oli katuse

all ja tal oli kindel nõu, ta enesele üht neiu wälja walida.

„Mina wana ei wõta!“ seletas Old-Ropping jädilt.

„Ja noor ei lähe sulle!“ hüüdis Little Pipe.

„Dhoo!“ tarjus Old-Ropping wihaselt. „Ta peab!“

„Küll näed, wanamees!“ waidles Little Pipe.

„Siin sundust ei ole, kõik peab wabatahtline olema!“

„Tulewad ainult noored neiu, on mulle jeldud,“ ar-
was Antonio Machado ja filmitjes õige lollu näoga ringi.

„Siis Old-Ropping ei saagi!“ otjustas pikk Gordon.

„Suu pea, kollanoll — sinu lõhn ma itkagi üle!“ wi-
hastas Old-Ropping. „Sina oled ainult luudest koos.“

(Järgneb).

Reisufeltsfilised.

Dagmari huwitās reisufeltsiline.

Neiu rahuldamatā, peenejoontega nāos tundus midagi tuttavat. Pikkamisi, pealtnāha ilskõitselt, kerkiswad ta filmalaad — et jārstu oma ees olewat olewust uurida. —

"Nii kui Erit!" imestas eneses Dagmar.

See waatles uurimist oma wastas istuwat neidu ning märkas, et selle must kleit, puhastusest ja warjamisest hoolimata, wanaduse märka kandis.

"Rahõjadelud," mõtles noor proua. "Üks, keda õnn petnud on. Gaiglane, walus igatsus rahu järele ta wäsinud filmades! Wõttelend troostita tühjusesse!"

Dagmari hinges ärkas kaastundmus. Ta seadis end wõera saatusesse nii kuidas talle mõttekujutus seda ette maalis ja unustas siinjuures oma igatsuse, oma walu.

Wõeras neiu waatas tumeda pilguga tema peale. Uutas Dagmari kaastundmus tema juure, wõi olid temale need pehmed, uuciwad pilgud waihiwa kuid toredas riides daami poolt wastumeelt? —

"Neil on õhine reiju eesmärk, nii kui enne kuulsin," algas ta wiisakalt. "Tunnete teie Salsa pealinna, kuhu meie pea jõuame?"

"Ma olen seal sündinud," wastas wõeras Salsa keeles.

"Siis mitte daanlane! — See ei passinud hästi sellesse mõttekujutusesse, mida Dagmar oma reisufeltsifilist oli mõtelnud.

"Ma elasin wiimastel aastatel tihti Kopenhagenis," jatkas wõeras edasi, "õieti olen ma alalisel reijul Berliini ja Daanimaa pealinna wahel."

"Teie jagate minu abikaasa saatust," ütles Dagmar, "ta tema elab seesugust alalist rändaja elu. Pilema wahelaja järele näen ma teda täna jälle," kirjutas ta usaldawalt juure, "ma lähen teadustamata — ta ootab mind alles homme."

Dagmar katjus kelmikalt naeratada. See ei õnnestanud temale. Ta siidames peitses niipalju libedat igatsust, niipalju hirmu ja halba aimdust — jälgegi jälleägemise rõemust.

See ei õlnud ju midagi muud, kui põgenemine, et ta ühe päewa warmholt, kui räägitud, abikaasale wastu reifis. — Põgenemine teife eest, kõige kallima eest, — põgenemine oma enese eest.

Kes oli temele õieti abikaasa? Üks wõeras, üks reisufeltsiline, keda enese kõrwal sallima peob.

Rahwatanud neiu juhtis ehmatanud ja paljutitlewa pilgu Dagmari poole. Järstu wälkus ta filmis ijesugune walgu.

"Kuidas lepitate teie lauafe lahuseletuga oma abikaasaga?"

See kõlas nii jalakiselt, luurawalt. — Dagmar kohmetas. Selle asemel, et wastata, uuris ta neidu terasemalt.

"Teie woaatate just niisama, kui minu mees," ütles ta, "kohe tuletaksite teie mulle Eritut meelde."

Wõeras jahmatas, kui oleks teda wälk tabanud. Rahulifelt waatas Dagmar tema kõhtunud filmadesse. Rahtlane aimdus hinges muutus nüüd libedaks tõsidujeks.

"Teie tunnete Erit Peterseni?"

Ta ei ütelnud mitte "minu abikaasat."

Wõeras jaatas waihid. Ta filmad kõneleswad wäsimusest. "Küsi, küsi," näiswad ta lootusetu pilgud ütletawat. Dagmar haaras neiu tujukawa kae järele.

"Mis teil wiga on?"

"Ta oli mulle kõit, kõit," purstas neiu sunnitud rahuga wälja. "Ta piinas mind. Tema herrandlik käst ajas mind siia ja sinna. Ma kannatafin kõit. Mu elu oli terwelt temas."

"Kas teie õnnelik oleksite, kui teda terwelt omandaksite?"

Wõeras waatles mõeldes. Ta näis end küsitelewat. Siis aga weeres õnnelāige üle ta nāo.

"Ei," wastas ta tõetoonil. "Ma ei oleks mitte õnnelik."

Ma olen nii wäsinud, nii wäsinud. Wabaneda tahan ma sellest kindlifest painajast — Erit ei armasta mind. Ma pole talle muud, kui lõbuast, seltsiline reisu peal, keda jätta wõid, millal tahetakse."

Dagmari puhtad filmad omandasiwad jalkuse ilme.

"Kas laua juba säärast piitnaelu elate?" küsis wõeras.

"Wiis aastat nimetan end tema abikaasaks —"

"Wiis aastat," korbas wõeras.

Pitiline waiimine. — Mõlemate hinges näis kergem olewat. Neiu näis, nagu oleks ta oma piina Dagmari õrnadele õladele weeretanud. See wāike, walge põhjamaa proua näis oloma palju tugewam temast. Küllap ta "õsegaduse" selgitab...

Rong peatas. Dagmar ja wõeras waatlesiwad laewa, mis neid Salsamaale wiima pidi.

Kõrgelt käiswad laened. Dagmar läks wabandades oma kajutisse, ta lootis nii merehaigusest pääjeda.

Reisufeltsiline märkas, et noor proua üksi olla tahab, ja jäi laewalaale.

Tummalt, mõtlemata waatles ta hõbehallisi, kahisewaid laeneid, need tuliwad ja läksiwad, need ähwardasiwad ja purunesiwad wahelbades. Waatlejale meeldis laenete ähwardaw toon. Wida kõrgemale laened, seda wagasemaks jäi tema hinges.

Eritu wāike, walge proua oli ta saatuseteele ette astunud. "Alga uut elu! — Merde kõit autu, mädanenud minewil!"

Barnamündes maale minnes, ootas Dagmar wāilfes tollijaamas oma reisufeltsifilist. Kuna tolliamernit, neiu reisuformi kallal arutas, waatas Dagmar aknast wälja.

Sadas peenifest uduwihma. Reifjad sammusiwad pinguli wihmawarjudega üle pita jalgte e ootawale rongile.

Järstu märkas Dagmar oma abikaasat, kes aeglaselt, iga tulejat musterbades, läbi hulga laewa poole tungis. — Noor proua põbras ruttu ümber.

"Erit on wäljas," ütles ta wõerale, "muidugi tuli ta teile wastu ja otsh nliud teid. Minge temale wastu, kuid ärge temale minust midagi ütlege."

Bisarad tungiswad kahwatanud neiuile filmi.

"Ma olin ju nii rahulik — nüüd tõukate teie mu jälle kannatusse ja wõitluste fisje."

Dagmar filitas nuutsuja kätt.

"Ustuge mind, ma tahan teid aidata."

Õrnalt ta filmi kuiwatades, surus ta tema wälja. Ta tõmmas näokatte alla, tegi wihmawarju loh'i ja sammus neile järele. Ta nägi kuidas Erit kae wõera ümber pani ja teda jaamahotelli wiis.

Ühe eelseisja tugewa selja läbi warjatud, hiilis Dagmar mõlemile järele ja istus ühe laua äärde nii kaugele, et ta mõlemaid kuulda wõis. Erit teda ei märganud. Wõeras neiu aga waatas hirmunult Dagmari poole.

"Äsi on järgmine," algas Erit — ta hāäl kõlas tuumalt. Üks sõber telegraferis mulle, et minu proua mind Berliinis külastāguga rõemustoda tahab. — Meie päew on mofkas, Eriife. Et õnnetuft āra hoida, tuln mu julle wastu. Kui aga minu proua meid fisist ūhes nāgema peats, fis oleme "reisufeltsifilised" — mõistad ja?"

Samal filmapilgul langes Dagmari wihmawari, mida ta tooli najale oli pannud, waljuste põrandale. Erit põbras ümber.

Ta muutus kahwatumaks, toibus aga pea.

"Misugune juhtumine!" hūldis ta ja tutwustas Diifet abikaasale. "Meie olime reisufeltsifilised —"

"Kui imelik," ütles Dagmar, "meie olime seda ta"

Delitult istus ta Diife kõrwale. Kohmetanud waatas Erit kord ūhe, kord teife otša. Piirita wiha ärkas temas. Kas see ei õlnud mitte ūhine sõjakāit tema wastu! Diife, see madu, āraandja! Ta tegi liigutufe, nagu tahaks ta neiu kallale tungida.

Rahulikult tõusis see. Ta filmad hiilgasiwad. Ta nāgu omandas wāärtusliku jume.

"Sinu abikaasale wõlgnen ma, ta on mind wabastanud, minust enestest ja ta sruust. Rauem ei taha ma sinu tujude māngupall olla."

Ka Dagmar tõusis ālesse.

"Kuhu mõtlete minna, Diife?"

"Tagasi Kopenhagenisse — seal otfin omale koha."

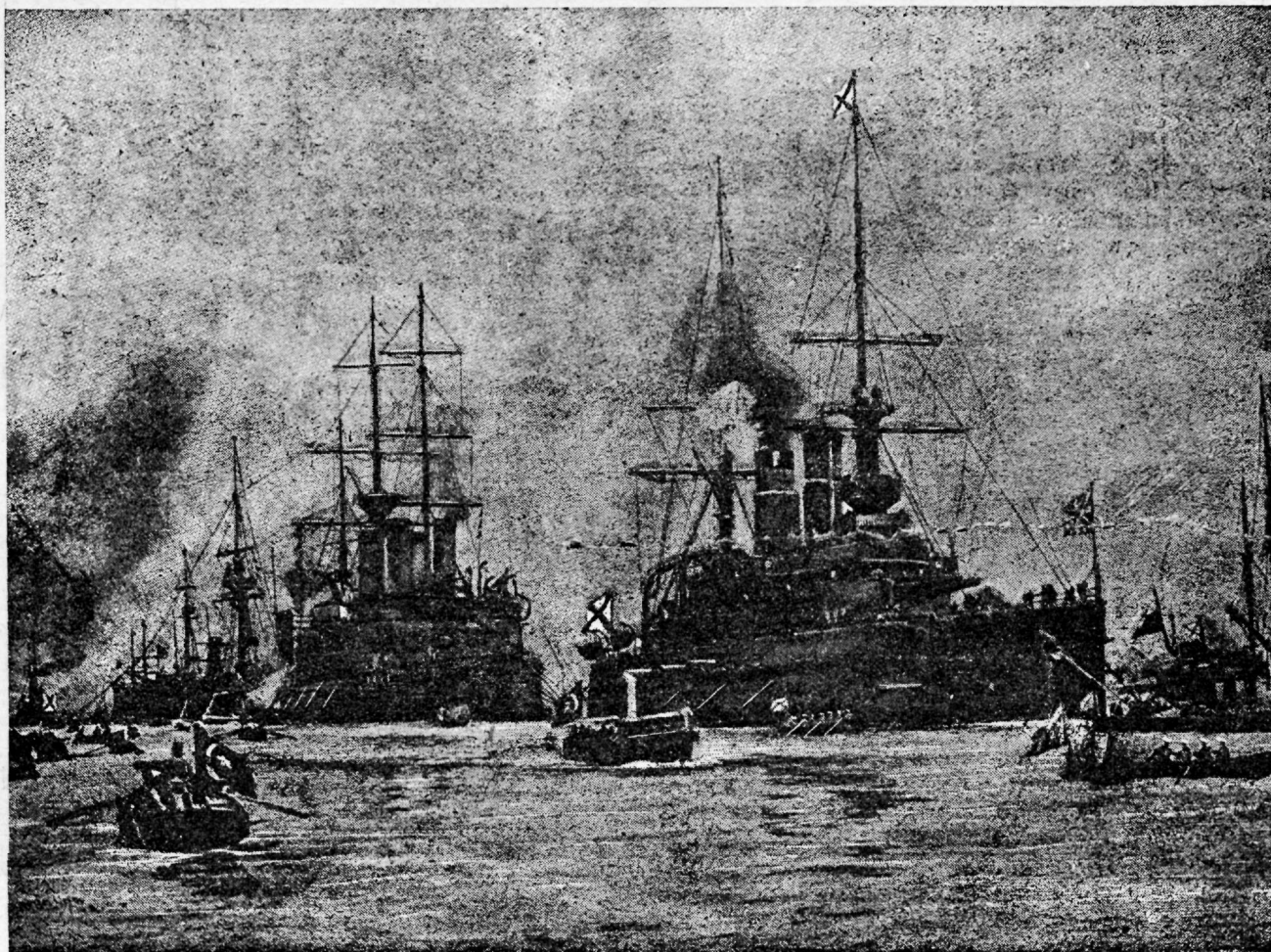
"Tāheme ūhes, ma reifin oma ema juurde."

Erit istus kui kiwistatult.

"Dagmar," katjus ta, "tahad minu juurde jādā?"

"Ka meie olime reisufeltsifilised — wāike maa elutee

Sõjalaewastik rahulikul reidil.

Rauem ei ole meie seda mitte. Sinu tee ei ole minu oma. Meeletorm, mida sa selle nõrga olemuse vastu awaldasid, lahutab meid alatiseks."

Ruttu lahustiwad Dagmar ja Liise sealt.

Meelheitwalt mõtles Erik neile järele minna, istus aga siis, tühjalt oma ette waadates, wana koha peale. —

Daani rohurikid karja- ja heinamaad lendastiwad widewikus mõlemi naisterahwa eest mööda. Rauguses näis tulewikudemus koduterwitus hiilgama. Dagmar waatis üh-
sifilmi sellesse wirwendawasse laugusesse. Seal ootas õnn
tema peale. Ta ei pruutunud enam kui kurjategija ta juure
lennata, ta oli waba, waba!

Liisa waatas naeratades noore proua unistawat nägu. Waheti ehk oli saatus neid ta Dagmart pärast reisuselisi-
listeks teinud? Am.

Bilditejed tulepiirkonnast.

Gustaw Ed. Bruel.

(Järg 2).

Üle piiri.

Sõmmikul lähed kõik jõudjaste, kuid, mida kaugemale jõuame, seda waewalisemaks muutub edasipääsemine. Sanitaridel, welskeritel on tööd üle pea-laela, igal sammul lan-
geb mehi maha, kes mingil tingimisel omal jõul edasi ei saa.

Kuid mida kõrgemale päike tõuseb, seda raskemaks muutub weelgi läik.

Õunane puhkeae — toit kosutab, ja jälle astutakse edasi. Kella 5 jõuame küllasse, kuid läheme sealt mööda. Vähem awaram külla olla ainult 9 wersta peal, seletab ülemus.

Kuid, kui 7. werstalise käigu järele pimeduses sinna jõuame, seletab ülemus: Külla olla sõjawäge juba täis, peab edasi minema järgmisesse küllasse 4-al werstal.

Sõjawäes tõuseb rahulolematust, kisatakse, mida ülemuse käsul mängiw muusik sumbutada ei suuda, kuid mindakse siiski edasi.

4-dal werstal jõudsime küll elumajadeni, kuid neid oli niiwähe, et sinna ühte roodugi õmaja poleks mahtunud.

Üremus sõjawäes suurenes, juba pauguwad püssid, karjutakse: „Ankle leiba!“ „Ankle puhtust!“ kuid ülemust pole näha.

Mindakse siiski edasi, sest kohalikkude elanikude seletuse järele on suurde küllasse weel ainult 3 wersta, ainult nõrgad ja haiged, kes sugugi edasi ei saa, jääwad siia. Muusik mängib wahetpidamata, et piltakes pimeduses mitte lah-
minetut ei tule ja eksinud teisi hääle järele illes leida teaksid.

Kaks tundi — kolm wersta, ja jõudsimegi küllasse, kus puhkama heitstime.

Järgmisel päewal, teele asudes, teame: Bene-Rumunia piir pole enam kaugel, paari tunni pärast jõuame üle. Nii ka on. Jõuame peagi Bruti jõe äärde, mis riikide wahel piiriks, ja sammume üle silla Rumunia pinnale!

Uimamata hädasoht. Mädafoos.

Mida laugemale siin jõuame, seda enam puutub silma ästikuid puib, puiestikust, wõrastikta, pistikseid noori metsast, wanemaid metsafalkast. Isegi puust aedast, plankust ja ka puuehitust puutub silma, kuna terve Besjaraiia ja Herfoni kubermang, mis jala läbi sai läidud, peale sawi, musta mulla ja kivide midagi ei paktunud.

Ehitused Rumenia küllades on üsna meeldiwad, suured linnalaadised atrnad, kõrgeid awarad toad, ilusad ring-werandad jne. Kuid endised jõukad elanikud elawad nüüd kirjeldamata puuduses.

Wana-aasta õhtu — uusaasta.

Wana aasta wiimasel päewal loodame aegsaSte õõmajaie jõuda, kuid, kui küllasse jõuame, on see sõjawäelasi täis, isegi wäljas palatide all puhkab suur oja.

Siin lähed pimedats, närwilikkus kaswab, kuid ka järgmises küllas ei saa õõmajaie.

Jälle lähed kätartsemine waljemaks, püskide ragin äge-damaks kui sõjawäljal, kuid see ei paranda asja. Astume edast, nii kuidas keegi suudab. Kella kahets õõfel jõuame alewikusse, kus aga ulualust leida wõimatu, sest kõi ruumid on wiimase wõimaluseni sõbatissi täis.

Seeme tänawatel tuld, soendame ja ootame ülemust, kes teadmata kus juba tundi paar kadunud.

Wiimaks ilmuwad roodu ohwitserid. — Minult weel eht mõni sada sammu aewi äärde, sealt leiame ulualust.

Kella neljats hommikul jõudsi me endid, kuda kes juh-tus, kuuridesse, tallidesse, kodadesse, pöõningutele mahuta-bes, puhkama heita, teabes, et tunni kolme pärast jälle

edast läheme, et jõuda sinna, kuhu korterid waadatud — kuhu aga terve päewa ja õõga ära kätia ei jõudnud.

Waewalt pooli mehi näed hommikul kokku kogumat, kuhu on kõi katali jäänud — Jumal seda teab!..

Järelijäänud on eht ainult polgukõõkide pärast kut-dagi jalule ajanud, edast roninud, kuid ka juba eila lõu-nessi saadil on polgukõõgid meid ilma jätnud — pole mida teeta. Pole ka leiba, ega alewikust midagi saada.

Polgukomander terwitab koosolejaid, soowib head uut aastat, tuletab meelde ärawõitmata raskust, mille all terve jala-teekond oleme pidanud kannatama, — läbi pühad wana ja uus aasta. Kuid mitte ära unustada, et me seda isamaa kasuts teeme, et meil teist teed wõimatu on olnud walida, kui õigel ajal oma wendadele appi oleme tahtnud jõuda, kes iga päew, õõ, raste tule all meid ootawad jne.

Weel 7 wersta, siis jõuame küllasse, kus seniks puh-tame, kuni kiinile läheme.

Jõuame lõunaks kohale ja jagame endid korteritesse, kuid lõunakõõki — leiba — ootame asjata. — Wõib olla homme, arwab ülemus, senti peab katsuma kuidagi läbi saada!..

Kellel raha on, ostawad küllaelanikutelt lambaid, tee-dawad ära ja söõwad ilma leiwata, ilma soolata; sest kumb-ki pole miski hinna eesti saada. Kellel raha pole, korja-wad maisipeasi ja söõwad teri.

Ülemus katsub elanikutelt maisijahu osta ja sõbatistele jagada, kuid seda on nii wähe saada, et waewalt pihtäie mehe peale jätub.

Maissi on küll, kuid jahwatada ei saa, sest westid töö-

tawad ainult naftaga — seda aga ei ole — kaewad rumenlased. Meie ise söömata, sest elame ainult maitsjahu peal!..

Ja tõeste on maitsjahu rumenlastel ainuetses söögits. Keedetakse sellest weega putru, mis, külmaks minnes, kõwemaks angub, ja sööakse siis leiba asemel. Nimetatakse seda mammalõgaks.

Leiba — räägivad elanikud — pole juba sügsest saadit näinud. Soola pole ammu enam kellegil, ega pole lootust saada. Sambaoid oleks weel, kuid ilma soolata ei saa neid tarwitada, ja nii pole ta liha ega raswa.

Mammalõga, mammalõga ja jälle mammalõga — ei muud ühtegi! — kaewad nad.

Shtuts teedeti meile lihaleent, kuid magedalt, sest soola ei ole.

Järgmisel päewal toodi meile leiba, kuid, ära jagades, ainult pool naela mehe peale, sellega pidi aga 3 päewa läbi saama, tuni uus woor päralt jõuab.

10 päewa puhastime külas ja saime 3 naela leiba, magedat lihaleent aga igapäew ühes weerandnaela lihaga.

Sis lätsime liinile, mis wersta 20 eemal seisis, et waenlast kinnipidawatid wägesti wahetada.

Enne minekut anti weel leiba ja 20-grammiline pakite Rumentia tubakat iga mehele.

Juba paar nädalat olid mehed ilma tubakata, ja sellepärast sünnitas and kõigeparemat meeleolu.

Suitsetati ja unustati kõik raskused, näljad, tähi kõht...

Runa seni igapäew palawad, kuiwad ilmad olid olnud, läts kolmekuninga päewal ilm pilwe ja wiluks.

Shtul tuli wihma, öösel rahet ja hommituks oli maapind kõwa ja walge.

Sabu ei jäänud järele: päewa wihma, öösel lund; kuid lühitene kehtpäewane soojus ei jõudnud pikki öötmalasti häwitada ja — talw tuli.

Meeldiwad öökorid heina- ja öletuhjades jäeti maha ja asuti „haatadesse.“

Tuli ta aeg liinile minna, ja külast lahkuda polnud kellegil kahju.

Maapind kuiw ja kõwa, liinil kuuldawaste isegi kaewitud ja semlantsid ehitada suudetud. Siini läheduses olewa raudtee liini töttu hea lootus isegi korraliku toitmise peale jne.

Suitsewad tubakarullid juus, ja lähewad hea isuga waenlastele wastu.

III.

Wäljasõjas.

On pime, kui kohale jõudime, ja waitne. Ambrusest wõimata mingisugust pilti saada. Seame ainult, et weel eespool meie wäed waenlast kinni peawad ja praegusel filmipilgul meil sünnis pole neid wahetada.

Austerlane (oma uue leiski pildi ees): „Kui fina meile need enesemääramise õigused ei anna, nagu meie Wene wendabel on, siis waata et läid ka Tobolskis!“

Usume sügawas maantee kraawis ja ootame hommit. Külm tundub, ja magamisels pole tahtmist. Suitsetatakse ja aetakse juttu, kuid ta see ei lähe; igaw tundub, — wäsimus awaldab mõju, lõmmatakse sinel üle pea ja katsutakse uinuda. On tarwis ainult algatada; ja peagi leiad kõiki finelite alla peidetuna.

Desburna hää äratab kõiki. Walge on juba, ja kaugele eemal kuulduw äge püksitule ragin.

Osa kuulisti lendawad wingudes üle pea, osalt langewad sira-sinna maa sisse.

Sõhing on eelliinil alganud, seda teab igaüks, kuid nii kaugele kui film lagedal pinnal ulatab — näha pole midagi.

Suleb meligi walmistada. Kütid seawad padrunid torada, waatawad püksid läbi, — meie sanitarid — korraldame siidumifematerjaki.

Korraga läib teade suust suhu — wenelased taganewad. Ja tõeste, — warstigi võib palja filmaga näha, walgel pinnal pikka loolsewat ahelat, siis weel üks, teine, kolmas.

Nad lähinewad wahetpidamata. Juba võib selgeste katkist, siit-sealt purustatud, Wene ahelat ära tunda. Kende järel hallid, sinised mündrid, tihedas ahelas — waenlased.

Kütid kraawides on wõitlusewalmis, ja karsitusega oo-

datatse waenlast. Kuulipildujad on kraawi äärel seatud, lumesse peites, walge riidega taetult, kuidas wõimalik.

Wene ahel jõuab meie kohale, hüppob üle maantee kraawi, liigleb üle maantee — üle teisepoolse kraawi, korraldalt tagasi, waenlast wahetpidamata tule all hoibes.

Külmawerelisel liginewad waenlase ahelad, tagumised wahetpidamata esimest täites.

Mundrite järele paistab seal olewat enamuses bulgarlased, austerlased, sakslasi ja isegi türklasi, eht wiimased küll bulgarlaste taolisi hallisi finelisi tannawad, nii et raste on wahet teha.

Taganejad wenelased on maispõllul, peenarde wahel, maha heitnud ja annawad tuld.

Meil pole weel lastmisesks lastu.

Waenlane aga astub julgelt ja kindlalt, täies korras, otselugi igapäewastel harjutustel — seljataga.

Sammu 60 meist eemal olles, antakse kättidele, kuulipildujate komandobeile käst — hästi shtida — kõige ägedama tule alla wõtta waenlane.

See sünnib — ja esimene waenlase ahel kui niidetakse maha, ühtkui jooksewad laiali, tagumised ahelad heidawad endid aga põllule, mätaste wahlele end peites.

Mõnelt minutiks on täielik vaiklus. Siis aga ilmuvad tagantpoolt uued wäeosad tihedates kolonnedes, jagunewad ahelateks, ühinewad esimestega ja liginewad uueste, piisituulega ägedalt teed puhastades.

Parajale kaugusele waenlasti tulla lubades, wõtawad meie kättid neid jälle endise tule alla.

Kordub endine pilt, kuid ta see ei lohuta waenlast ja, uusa klawägesti saades, ilmub ta uueste. Rõnda wältab see kuni õhtuini, ja alles, kui pimedus maad katab, jääb kõik jälle waitfeks.

Meie pool kaotusi ei ole, ei ainukest meest, kuid waenlasele on arwatavaste terwe divisjon haawatuid, surnuid koristada. Lafeme tal rahulikult oma tööd teha, eht küll heaste neid näeme, kuuleme.

Tuleb ka meie pool tööd teha ja selleks tulewad sapõri roodud. Parandatakse kraawisi, tehtakse neid sündsamaks, kohasemaks, kaewatakse semäntad, jooksupuokraawid jne. Ka süüa toodakse, isegi leiba, ja isuga wõetakse einet.

Jõuab hommitu — kuid kõik jääb waitfeks. Satstel pole isu enam pealetungimist ette wõtta.

Ja jääbki kõik waitfeks. Jõuab ka meie suurtähtwägi kohale, patareid seatakse üles, lastakse waenlasele paar proowipommi, kuid sealt poolt ei anta elumärki.

Õõpsid luurajad toowad teateid waenlase kindlustamise töõdest. Pealetungimist tal enam mõttes ei ole.

Peagi jätame selle koha nõrgemate wägede hoolets ja sammume ahel õõl wersta 18 paremale poole S. külasse.

Kui sealsete wägedega wahetus korras, lahtuwad need, ja meie jääme uues kohas uusi juhtumisi ootama.

Kuid kõik on waitne ja ka teisel päewal, kui kohaga tutwunemiseks ringi sammume, ei puutu waenlasest midagi silma.

„Meie Matsi“

tellimiste wastuwõtmine wältab edasi.

Tellimise hind kättesaamistega aastas 10 r. — 1. 3 kuu eest 6 r. 3 kuu eest 3 r. — 2. Toimeusest ise ära wõttes: aastas 8 rubla, 6 kuu eest 4 r. 50 l., 3 kuu eest 2 r. 50 l. Ilmub iga laupäew. Adressi muutmise eest 30 kop. Adressi muutmisel ja tellimise uuendamisel palume senist adressi nr. teatada

Toimetaja ja talitus:

Harju ja Kärnäli uulitsa nurgal nr. 46/1

Kallines, „Seaduse“ raamatukaupluses.

„Estoniasse“.

Peale pila arutuse teime wiimats otsufeks õhtul „Estoniasse“ minna. Polnud ju ei mina ega ka mu sõber tütil ajal „Estoniasse“ saanud.

Seadsume sammud Eesti kunstitempli poole, et warapiletisi walmis osta.

„Algus kell 1/27,“ teatafid kuulutused „Estonia“ seinapeal.

„Alles kell pool seitse,“ imestas minu sõber. „Kas nad mõtlewad siis kella üheksaks walmis saada? Kell üheksa peawad ju kõik etendused lõppenud olema!“

„Mis see meie asi on,“ wastasin mina rahulikut. „Peaasi, kui aga kella kümneks kodu jõuame.“

„Küll on napp seadus — ei tohi peale kella kümnet wäljäs käia!“ urises mu sõber. — — —

Kell oli pool kuus. Õõin filmad praegu toodud „Päewalehte,“ et enne „Estoniasse“ minemist päewauidiseid teada saada.

Waatafin lõpuks ka kuulutustesse.

Teater „Estonia“, puutus mulle filma. „Teisipäewal „Joan Hirmsa“ surm. Aleksei Solstoi näitemäng 8-as piltis. Algus kell 6 õtul.“

„Baat“ sul piratist, — algus kell kuus õhtul. Mida nüüd uskuda, kas kuulutusi „Estonia“ seinapeal, wõi lehetuulutusi?

„Mida warem, seda parem,“ otsustasin wiimaks ja tõmmasin omale liirest uued riided selga. Ruttasin teele et mitte hiljaks jääda. See peal astusin sõbra juurest läbi, kes ka juba lehetuulutust oli lugenud ja täielikult piduriides oli.

Singasime kergendatult, kui wiimaks „Estonia“ teatri saalis istusime ja näitemängu algust ootasime. Hiljaks jäämist polnud enam tarta.

Minutid wenisid pikkamööda.

„Millal wahest peale hakkab, kell on juba weerand seitse,“ küsis sõber.

Nagu wastufeks selle peale kostis esimene kell.

„Aha, warsti,“ rõemustas sõber rahuldatus.

Minutid wenisid pikka. Aga eesriie ei lerkinud. Kell sai pool seitse.

Wiimaks kustufid saali tuled ja tume lõõl mingisuguse raudasja wastu awas waatajatele püüne.

Näitemäng algas. — — — — —

„Nad jääwad omaga hiljaks,“ sõnas sõber peale neljandat pilti. „Kell on juba kaheksa ja neli pilti on weel.“

„Eht on wiimased pildid lähemad,“ trööstifin ma. — — — — —

„Nagu näha, jääme tõeste hiljaks,“ tõendasin juba ka mina peale seitsemendat pilti. „Kell on weerand kümme ja üks pilt weel.“

„Ratsume aga riided liireste kätte saada, kui lõpp tuleb,“ sõnas sõber.

Algus wiimane pilt. Kõik waatafid hurwitatult. Näitemäng oli põnew.

Joan Hirmus suri. Siputas jallega ja jäi wagufi. „Läheme nüüd wälja,“ hüüdis sõber mulle kõrwa kisse.

„Muidu jääme hiljaks.“

Alga meie polnud ainukest, kes seda mõtlefid.

Joann Hirmsa surmaga algas suur jalgade kobin ja kõik tõttasid ulse poole.

Uksed olid kinni, ei lastud weel wälja.

„See on sigadus,“ wihastas keegi. „Niimoodi wõtawad patrullid kinni ka.“

Wiimaks langes eesriie ja awati uksed. Snimesed formafid rüüseledes uksest wälja jooksid üheteise wõidu treppidest alla, et aga wõimalikult kiiremne riideid kätte saada.

Meie olime küll ka õõge käremed, aga siiski oli riiteteruum juba tungil inimesti täis, kui sinna jõudfime.

„Rühime lähemale,“ hüüdis sõber.

Snimesi tuli tagant ühtelugu peale ja wiimaks olime me nagu külitud inimeste wahel kinni.

Meie Matsi järmine (170.) sõjanummer ilmub 18. nowembril.

„Kell on kolmveerand,“ sõnas mu sõber mõrdualt, tella waadates.

Viimaks olid riided käes. Kiireste mütsi pähe surudes ja palitut õlale wisates, tormasime uulitsale.

„Et meie aga digels ajaks toju jõuaksime,“ oli meie mõlemi soov. Läigu peal läsa palitu warulatsesse toppides. So, sõber jõudis toju. Minul jäi veel hea tütt maad minna.

Kuid taewale tänu, juba wiimane uulitsa nurl!

Singasin tergendatult

„Sei, pidage kinni,“ kajas torraga hüüd. „Olge head, teie tunnistus!“

„Mis tont, ega kell veel kümme pole,“ ehmatasin ma ja tõmmasin kiireste taskutella wälja. „Olge head, waadake, taks minutit on veel puudu.“

„See ei tähenda midagi. Ega teie selle ajaga toju itka ei jõua.“

„Waat! kus tore lugu, mina ei jõua toju! . . . Aga te ei tohi ju mind enne tella kümme kinni wõtta.“

„Hea küll. Kui kell kümme saab, wõtan teid kinni.“

Danin kiireste jooksu, et digels ajaks toju jõuda. Patrull, tella peos hoides, minule järele.

Taewale tänu, juba koduwaraw paistab.

„Pidage, pidage, kell on kümme,“ kuulsin ma oma seljataga tisa.

Aga see oli hilja. Lõin patrulli nina all wärawa kinni.

Taewale tänu, wiimaks ometi kodu. — — —

Aga ei ma teinekord enam „Estoniasse“ lähe!

C. R.

„Praegu kuulsin: Wenemaal olla ka nais-terahwastel artell. Mis see tähendab?“

„See tähendab sellist, kus kõik ühisel jõul tehtakse.“

„Aga kuidas nad kawaleribega aega wiidawad, ühtkult wõi kah ühisel jõul?“

Bürokradi unenägu.

Petropawlowski kindluse piirkonnas laotab õhtu oma musta lina . . .

Kõwas sängis lamab, läsa sirutades, minister ja waatab mõlwitut latte. Riiskusest märg lagi nagu higistats: tilg langeb tilga järele maha, ministri tuue peale, mille siidist rinna peal tord wõim hiilgas, ja pudeneb . . . Riigiametniku süda on raate. Mõtted, nagu sügisesed kärbid, sumisewad ja ronivad pähe. Minister tahaks unustada, uinuda magust und, ja ta huuled sofstawad rahust ja unest. Wägew nõid — uni, halastas ta peale ja tuli waikselt mõlwialusesse. Digistas ministri silmad kinni, kallast kuumust tema hingele ja ajas ehmatanud kärbsed lõhete wähele. Oi, oi, misjuguft diglast nnd minister magas! Oi, oi. Rind tõusis rahulikalt ja terged unenäod, nagu liblikad, piirlesid uinuja ümber . . .

Ja ta nägi und . . .

Jälle walitses riiki ainuwalitseja. Ta ei olnud Nikolai nägu, aga tal oli tema tegu. Ja rahwas hüüdis teda „werijets“, nagu Nikolaidki, sest ka tema ihtas werd. Aga teda kaitfes Kornilow sandarmite ja kasakatega . . . See isamaa päästjate korpus tuli wäerinnalt, aga liitlase, Saksa keisri wäed, tulid ühes, läsid Petrogradi, ja nüüd joob rahwas Marfi wäljal juba kuusteistkümmend päewa uue keisri terwisets wiina, selget wiina. Ja Wene rahwas on rahul, ja piirirahwad on rahul, et ei ole pitajuukselisi „demokratitisi“ ja „isiklistitisi“ ja „anaktistisi“. Nad on kõik Petropawlowskise ära peidetud. Ja igal pool on rahul ja waitus. Ja rahwal on maad — 7 jala pikkused ja 3 jala laiused peenrad, mille otstesse waresse ärahirmutamistets ristimoodi „ernehirnutised“ ülesse on seatud. Ja uulitsatel on linnawahid ja kasakatel nuudid. Ametitud ja kõik „antilligendid“ on „isamaa päästmise ühisuse“ liikmed, ja ei ole mingisuguseid muid organisatsioonid ja ametiühisusi, mis kuidagi „korratuste ja surwe, wabariiti“ meelde wõits tulebada.

Ja waata, talupojad andsid mõisnikudele maad tagasi ja nüüd ehitawad neile uusi mõisid. Ja nad walidwad oma esitajatets parlamenti furnust ülesse tõusnud priistawitisi ja linnawahitisi. Ja Stürmer ärkas üles ja

annab Saksamaale, Austeriale ja Sürgimaale Wene wabadused teada.

Suhomlinow, ei, Kornilow on sõjawägede poolt sõjaminstriks walitud. (Tema poolt hääletasid 12,000,001 inimest.) Ta annab rahwale leiwa asemel nuudidart närida ja kõikide watsad on täis ja kõik õnnistawad teda pealegi. Tallinnas on luul turul rist maha saetud ja selle asemele Rasputini mälestusesammas ülesse seatud, ühes allkirjaga „keiserliku perekonna liige“. Mälestusesamba juures seisab aumwastide falkond, kõik Saksa I-järgu raudristi kawalerid. Sõjawägi annab au.

Riigiwolikogu ja walitsus on Ruskis; seal on igatahes kindlam; aga wäikerahwa Eesti esitajaks on Eõnisson. Ta on wolikogus ammugi tuntud, nagu wolikogu temalegi.

Ja kõige lõbusam on see, et Saksa soldatid kodumaale sõidawad. Neid on Petrogradis Narwa ja Warsfawi watsalis kadetid ja tõsi-wenelased saatmis. Ja rahwal on jällegi ammugaatsetud rahul. Ja inimesi sigib, elab ja sureb — itka alati.

Roosolekuid ei peeta, sest et neis midagi ei tohi ega taha keegi kõneleda. Wenemaa on ritsas ja rahwas tänulik, et tal nii osawad esitajad on, kes juhtur annawad, kes petroleumi muretsewad. On walguft ja maiust. Rus walguft, seal on ka wabodust.

Ja, on walguft ja wabadust, sest et töölisted kuusteistkümmend tundi päewas töötawad. Nad on sellega harjunud ja neil ei olrud selle wastsu midagi, kui see uendus uueste maksma hakkas. Atkläe maks aga ditseb ministriumi uste juures ja teeb ministritele rõemu. Ja seba matsawad mõisnikud ja wabrikute omanitud hea meelega, sest et neile nende warandus tagasi on antud. Seft et nende naised suureilma daamid on. Seft et nende pojad igawest teed — walitsuse etteotsa — lähewad. Seft et nad ise sügijel keisriga jabil käiwad . . .

„Urge pudrukauksi ümber ajage,“ kuulbus kõrge riigi-

„Ma olen valmis teid terve eluaja läbi saatma!“
 „Täna! Mul ei ole meest mitte ainult saatmiseks tarvis!“

Triseja salmitud.

Küll läevad ajad keeruliseks:
 ei osta enam mõelda,
 mis kõi veel homme, illehomme
 siin päikse all võib sündida.

Pool ilma sõdib Sakamaaga,
 seal Inglis, Jaapan, jahtiga;
 kui vaatad korra ringi äga,
 siis muud kui aina imesta:

Meil enne sabas seifid naifed,
 et saada leiba, suhturt ka,
 nüüd sabas seiswad ilmaritigid,
 et saada sakalt koltida.

* * *

Meil komiteesi hirmus palju,
 sest aeg on äpris tõsine:
 üks täidesaatev, teine mitte
 ja kolmas lihtsalt komitee.

Neil kõigil üks on ülesanne:
 hirm hullumeelne selle ees,
 kes revolutsiooni vastu
 wast mäsju tõstab mõni mees.

Üks sõimab Kerenskit, et tema
 on päris meeleli burshui,
 ja teine puhtwerd feltimehel
 ju karjub: äraandja, sui!

Da tõeste imekoht maakeral,
 kus kohal seisab Benemaa:
 siin pääswad kodu, wõtwad wõimu
 kõi mehed — kõwa sõnaga.

Kord kirjutab küll ajalugu:
 aeg oli räbal Benemaal,
 sääl polnud Riiga, polnud „wõtkat“,
 kuid komitee — iga samm peal.

Sa revolutsiooni wõitu
 kõi loku süwendasid nii,
 et Moskwa wõitriik lateneda
 wõis laugele Uralini.

* * *

Kui tahad, lugeja, morali
 Sa siiki wälja lugeba,
 siis sulle toonitan: korali
 veel pole põhjust laulda ka.

Da aastafajad hoitud rahwast
 kui orja waimu pimedas,
 on poodud, müüdud, piisutatud,
 mis oli ilusamat tas.

(Jürg Iht. 13).

ametniku kõrwa juures, ja keegi tõukas teda ribide wa-
 hele.

Minister ajas unised filmad päwani ja nägi oma ees
 soldatit pudrukaufiga.

O hirm!

Anenägu oli — tõelikkus ...

Murawa pudru lõhn idi ministriile ninasse, ta aewas-
 tas, ja hakkas lootusetalt — puulusitast linni.

Amerikas.

(Lõbusa reisimehe tasluraamatust).

1.

Mõnus on Amerikas elada.

Seal on isegi linnade nimed waheldusrikkad ja mit-
 melesed ning Amerika geografiast võib hulga waimu-
 laid allatusti leida.

Nii on Telsasi osariigis kaks linna, mille nimeks liht-
 salt ja ainult... täht „R“; põhja-R ja lõuna-R.

Tenesi osariigis on linn, nimega ABC.

Ra Greeka aabitlat on rohkeste nende nime de jaoks
 tarwitatud, nõnda ühisriikides 12 Alphas, 8 Omegas,
 4 Rappi ja 8 Deltat.

Peale selle on veel linnasi, Linn, Hääl, Smelus, Ci-
 midagi Mina, Söber, Rahu ja isegi Rahwahääl, wiimane
 Telsases.

Peale selle hull linnasi Greeka müthiologiast ammu-
 tatud nimebega: Apollo, Jupiter, Bacchus j. t.

Sugugi wähem huvitawad pole ka need, millel ni-
 mets: Janu, Slut, Wili, Ani, Wafitas, Wäht.

Sahame loota, et amerikkastel warstigi linnad Dip-
 hiphurrah j. t. wõrsuwad.

2.

Ülitõbus kuulutus, eht Amerika waimus, ajalehtedes
 lihe Eshilago naissterahwa poolt: —
 „Warastatud wõi jookkis ära isik, kelle naiseks ma

On aastab maad ja sõjaväge
hullumeelselt actud tapale,
on waematud ja näljutatud
kui loomatarja järjeste.

Ja tahate siis näüü, et tema
kui jalapalli mängits siin
weel nendega, ju leda näha
on talle kannatus ja piin.

Jah, iriseja salmitutes
nii lõbus küll on lugeda,
kuis patustab me orjarahwas
kulturaraha asjega.

Ruid kõigi nende tagant paistab
suur inimlik tragöödia:
on kurb, mis naljakas on ilmas,
ja naljakas, mis kurb on ka.

Irlando.

Nõutogud . . .

Meil nõutogust enam
kui Kilplas wanast,
üks teisest on kenam:

Nad koos paljast lorast!
Nõutogu käsib ja keelab,
Nõutogu äitleb ja ruttab,
Nõutogu sünnitab ja neelab.
Rahwas aga kuulab ja nutab.

Ra „Maapäewa“ mehed
On nõutogus koos,
Nad wärisewad lehed
On üheteise ees . . .

Kord puudub sääl „kwoorum“,
Kord emb-kumb tiiw,
Kord isegi „presidium“,
Mis hauda neid wiib . . .

Nad kisuwad ja purewad
barteide wihas,
ja wiimaks weel surewad
endi leppimata libas . . .

Siis furnuaia wailus
katab maad ja rahwast,
ja wool, mis ootas ja tuikus,
on neelamas wahwast.

Draitel.

R o m i s s a r : „Teil on lange odefolonje lõhn juures?“
R e i u : „Mis sellest siis?“

R o m i s s a r : „Ma pean teie aadressi üles kirjutama ja
teid wastutusele wõtma joomisele awatlewal tujul ilnumise eest
awalikus paigas!“

rumalast peast lord sain, kui enese hoopis üksitu tundsin
olewat ja mõnda teist otsida ei wiitsinud.

Dealtnäha on ta kaunis wiisakas mehike, kuid nõrga
iseloomuga; selle peale waatamata on ta küllalt tark wi-
mase ilmaga ainult siis koju tulema, kui mõni noor neiu
tema wihmawarju alla asub. Nimelt on tal Tom.

Wiimast torda nägin ma teda, kui ta Julie Harris-
sega lippas; ta oli niisama lolli näoga, nagu alati.

Kes selle waese saatana kinni püüaks ja minule kätte
toimetaks, et tema kiimaluse taldurused, lipitsemise jandid
põhjalikult wälja juurida wõi sin, seda palun ma kõige lah-
kemal kombel omaga klaas teed jooma. Henriette A. Smidt.“

Niisuguseid wahwaid naisa ei ole pa ju: teiste filma
all tuupis mehe läbi.

3.

Amerikas on reklaam juba furnuaiaadele asunud.
Nii säwab New- Jorgi ühes furnuaiaas hauatiwi peal
surte tähtedega:

Siin puhkab fir John Smidti pörm, kes oma elu
enesetapmisega lõpetas tuihepa, Loti süstemi, re-
wolwri abil, mis kõige tohajem isikutele, kes teise
ilma soowiwad rännata.

Seise mälestusjamba peal äratub tähelnemist weel
algupärasem reklaam:

Siin saab lähemal ajal puhkama James Bol-

toni pörm, kes praegu suure ja kõigeparema naha-
wabritu juhatajaks 15. puiesteel maja № 57 on.

Pennsilwanias on ühel furnuaial wärawapostide külge
tulipunased sildid järgmise pealkirjaga üles lööbdu:

„Kui teie nende müüride taha ei taha sattuda,
siis jooge Johnsoni õlut.“

Kõige nupukam on muidugi James Bolton, ta teeb
elusalt juba oma surmaga äri.

4.

New-Jorgis seisab äitswal järjel kunstnina-
de walmistamine, ja jantide kinnituse järele, olla see üks tu-
lutoowamatest tööstusharudest.

See — igal juhtumisel hea nina — terasest ehl kul-
last, näokarwa wärwitud, maksab 500 dollarit ja kallim.
Jätkub, kes selle wõi teise õnnetu juhtumise tagajärjel
sunnitud on kunstnina muretsema, peawad prilla tandma,
mis kunstnina paigal hoiawad, ja üksti ei märt, et seal
nina asemel lord ainult aherwarred on olnud.

Arusaadaw, et hästi rikkad inimesed omale kuldnina
wõiwad muretseba, priiljantidega ninaotsas.

Niisuguse ninaga wõib ta julgeste „nina püsti“ läia.

5.

Üks janti, kes Pennsilwanias Rodurusa maalikul tal-

Kõikidele Martidele.

Südame tiinituseks ja hinge ilenduseks sel rasket ajal meelde tuletanud H. V.—x.

Ras hüppate nüüd jälle naljatuks,
Just nagu muiste, hallil rahu-aal?
Kui ununes kõik kurbus — rõemu-tujul
Ja wiina juures murti anikaal.

Siis näolatte alla ennaft peitis
Nii mõni noor ja wana naisemees.
Ja piigate ta sülle ennaft heitis,
Kas olgu surm wõi ise tema ees.

Ra wana tüdruk, abielus naene
Ei löönud risti ette, ialgi.
Waid lastis läta, olgu ritaš, waene,
Kui löbu sai, kas päewatõusuni!

Ruid nüüd, mu mardib, asjad apraks läinud,
Meid wana jumal ära unustand.
Kes on te seast weel sarnast Marti näinud,
Kes ani wiinaga on loputand?

Kurwas kaastundmuses teie kõikidega „Teie Mats.“

dal elab, seab oma anebel ja partibel õnge wiimuseks
kõlge ja ajal nad siis wette.

Kalad napsawad wiimusest, kuid jääwad õnge otsa
rippuma; endid wabastada püüdes, tõmbawad kalad nõõri,
aned ja parbid ehmatawad ja kargawad kaldale, kalasti
enese järel wedades.

Istandil korjab kalad kottu, paneb uued wiimusest
õnge otsa ja saadab oma tobulinnud uueste wette.

Sellele sõnumile lisab meie kirjasaatja juure, et üks
wahwa partsel kombel trokobil, tubli isa-ani aga watas-
kala wälja redinud.

6.

Keegi nupukas amerikkane on, seda aluseks wõttes, et
Amerika naisterahwad muul kombel lugeda ei armasta,
kui ainult kiitoolides sõtsudes, ja et kiigutamiseks tarwis
minew jõukulutus asjata kaob, otuseks teinud seda kasu-
tada ja müügile saatnud kiitoolid nende kõlge seatud wõi-
massinaga, nii et selle ajaga, kuni raamat läbi on loetud,
wõi wõimastinos ka juba walmis on.

Romani lugedes ja wõid tehes, saame nii siis „ro-
mantilise wõi.“

„Swaboda.“

(Soomlase ja Wene soldati laheldne.)

— Se küsima, kas on hea olla sõjamees? Hjuwa, otshen
harashoo. Enne ei olnud hjuwa, ploho, otshen ploho. U
siis tuli swaboda, a wott, hjuwa tuli. Mina olema towa-
rištš, ohwitser towarisštš. Rodus Wenemaal ei olnud hjuwa,
a Finkländi parem olema. Djengi jest, hšeba jest, plitusti
jest, i hšhoi, swaboda, hšhe nje nada!

— Mis te siis siin teete?

— Šhto, Šdjes? Šõdimas.

— Kelle wastu?

— Käl? Kas teie ei tea? Germania, Austria, Wengria,
Surtšija, Bulgaria.

— Ruid mina ei ole neid näinud siin?

— Me wõidjelt? Ei mina ka näinud, a generali nägin,
i Kerenski nägin, wot.

— Kes on teid käskinud siin olla?

— Meil wot on prikaas. Nõukogud anda prikaasi: olla
šiel, me olla tääl. Kerenski üttema: mine na front, ma mi-
nema na front. Šenin üttema: mine damoi, i ma mine-
ma todü.

— Roh, aga keda te toetate?

— Ei kedagi. Nii kudas arwame. Nõukogu towarisštš,
Kerenski towarisštš, Šenin towarisštš, kõik olla towa-
rištš, a Nikolai Romanoff ei towarisštš.

— Millal siis sõdima hakkate?

— Šhoo? Me jo sõdima 3 aastat!

— Kas teil siin Soomes aeg igawaks ei lähe?

— Štin, igawaks! Nilagdaa! Me sõõme, šalutame,
lõõme lüsti. Me tanšawaju i amefeerime plitadega. Kõi-
gile Soome plitabele meeldima ruški soldat. Me musutame
ja oleme lõbusad ja saadame djewuškä damoi.

— Mis aga ütleb neiu ema?
— Šiho? Mämla? Nisšewo, mämla tahtma tošje
musu. Kaitki finsti jubli tahtma musu. Žei bohul!

— Ja millal lõpetate sõja?

— Lopeta? Šhort šnaget! Mui lopeta kogda nõuko-
gud tahtomas, ili tagda Kerenski tahtomas, ili tal Šenin
tahtomas, ili Anglia tahto, ili... kogda mui eštše tahto.
„Tur. Šan.“

XX aastajaja aabits.

Arwustaja — Näitlejate weriwaenlane.

Anarhia — Kõige paremine wõrsuw taim Wene-
maal.

Asjaajaja, — iga kolmas inimene nüüdsel ajal.

Enamlane — Kõige süü kandja.

Šme — ei ole nüüdsel ajal enam mitte midagi.

Kurat — Wana korra sõimu nimi, mille asemel
nüüd buršhui karjutakse.

Lootus — Šestki toidus.

Leiwafaba — Abel, millest keegi läbi murda ei
suuda. (Wäga soowitaw waen-
lase tormijooksul tõtkeks.)

Meesterahwas — Surmani õilmitšew „lišia“.

Minister — Ametnik, kes alati koha pealt lahku-
mijeks walmis olgu.

Neitsi — Kuju minewikut.

Rubla — ajaloo tehniline kõlg: O

Rekwision — Sigustatud rööwimine.

Silmad — Signaalgaamad armastuse riigis.

Saskuräti — Tutwuse otšjate märguandmise
lipp.

Toitlustomitee — Rindlus, mille peale kõik
nälgased tormi jooksewad.

Wabadus — Wiin, mis terwe Wenemaa mää-
fema pani.

Zeppelin — Muinasjutuline hirmutis rahulikkude
elanikkude keskel.

Madrus — Tallinna „ülemwalitsus.“

Kui lõppu ei ole, siis on igal ühel wõimalus edasi jat-
kata. Saare neiu.

Loofene Saaremaalt.

Lasma Ott hakkas kuhja tegema.

Seitse labu oli enne, seitse taktus kuhja alt. Süld oli
meest, süld oli hanguwart, sülla sõõstas; siis sai kolme
süllase kuhja.

Talwel läts Ott heinu ära tooma; küll ta otšis hullu-
pööra. Põidlafed, telmid, oliwad talitee üle ajanud.

Ühtikelt, ree „bee“ mütsatas, härjal tell taelas tõltsa-
tas; Ott mõtles: Mis siin ometi on?

Ott hakkas raiuma, heinu tuli wälja kui pahna. Ela-
jad sõiwad kui mähta, kewadel suriwad kõik umbraswa ää.

Saare neiu.

„Homsest päevast peale otjustasin ma oma kawaleriisi ainult pimedas wastu wõtta.“
 „Et mees tahtlust ei saaks?“
 „Ei, et mitte Salfja zepelinide tähelnemist äratada.“

Ma olen wihane . . .

Oh sõbrad — taewataadi peale ma olen väga wihane, kes loonud mulle wäitse hääle, ja tõrisõlme wäitete . . . ta kaswu poolest, kallid kaimud, ei wõi ma leppi temaga — ta oleks mind ju luua wõinud weel Kalewisti ta suurema.

Süis oleks wõinud rahwa kasuks ma palju palju rääkida ja kergelt oma waewatasuks neid hästi waefeks nõõrida, kui hää! mul tõlaks üle metsa ja üle mere, muru-maa, kui, püsti tõustes, torni otsa ma wõitsin alla waadata.

Ra poleks minule ju tarwis süis fulge-tinti, lehtesi, ei lõõgijõnu fikufarwis — süis tarjultin ma alati. Süis kuuleks rahwas minu sõnu kui tummad kalad järwe wees, ma maitfeda wõits magust mõnu kui üieilmlik tõnemees.

— — —
 Kuid — nüüd, kui tõned hästi moodis, ma pean — pean waitima ja unistades kõwas woodis weel kuulsusest und nägema! . . .

Seepärast taewataadi peale ma olen, wennad, wihane miks löi ta mulle wäitse hääle ja tõrisõlme — wäitese . . .
 10. IX. 17.

R. Raasil.

Jälle.

„Ütelge, herra jaamailem, mis s'e rong hiljaks jäi? Kas jälle mitte õnnetust ei juhtunud?“

„Mispärast „jälle“? Kuidas teil õigus „jälle“ ütelda on, kui terve nädala jooksul ühtegi õnnetust pole juhtunud?!“

—nes.

Seda enam.

— Mis teie pidu teale oma abitaafat kaasa ei wõtnud?
 — Kas teate, kes oma naist armastab, jätab ta koju, ja kes ei armasta — seda enam!

—mer.

Uliõpilaste seas.

„Ütle, mispärast sinu sõber perenaisele üüri ära ei maffa!“

„Ta on libedas töös: kirjutab referati wõlakohustest!“

—mer.

Mis on tõsine raamat?

Ullitas — õpetlasele.

Seenistus — kirjastajale.

Uu — autorile.

Chloroform — suurema jao lugejatele.

—mer.

Wähem kurjus.

Arst: „Ja, kallid parun, peate ennast „wiinast, nais-terahwast ja lauludest“ lahti ütlemata!“

Parun: „Mis teha! Algame süis lauludest!“

Üks peasüüdlasteft.

„Kas on paras palamus mis, marodjorite? Hoidsin sinu jaoks just tuiwemad ha-lud. Ummu juba piilusin sind, ja wägew mees, kelle pärast niilid terwe Wenemaa äärest ääreni kihamas on. Rana tulub neil weel kihada ja diget süüblast otsida. Hea oli sul, marodjorite, naerda, kui nad wäljapääsemata hädasse sattusid ja iidliki, sõjamehi, Re-renskit ja teisa selle hirmsa wiletsuse tekkimises süüdistama hakkasid, sinu süü aga neil kahe filma wahete jäi. Ja ometi oled sina see, kes niilid laial Wenemaal wenna wenna wastu ajab, püss käes! Rana wahwad mehed wälise waenlase wastu wõitlesid, leidsid sina paraja aja olewat omale nende werehinnaga mammonat korjama hakata. Ei hooli-nud ja sellest, et need sõjameeste emad, naised, lapsed olid, kelle särgi, palitu, pükste, jaabaste hinnale ja igapäew, wahel ka 2 torba päewas, 50—100 protjenti juure lisasid, nii et nad niilid poolalasti ja paljajäru peawad käima, kuna sinul enam rahalappiigi tuhandeliste jaoks ei jattu ja omal 7 armulest siidis ja sammetis wõisid lasta käia. Sga leiwa, liha, silgu suutäie pealt, mis nad wiimaste weeringutega omandasid, ostasid ja, hingehinda wõttes, kuulmata lausufi nõõrida, ise lõbukohtades priisates, kuni kurnatute meeled, äärmist nälgahäda aimates, segamine läksid ja lodusõda tekkis, kus süüta weri ojadena woolab! Sinu pärast laguneb maa ja kaotab wägi wäerinnal!

Prõltsuge, prõltsuge, halutesed! Kõrwetage, kõrwetage, marodjoriteft!

Tähtke tött.

Perekonna õnn ripub õige tihti supiteemist ära.

Walel on ühiksed jalad, aga tihti seitsme penikoorma jaapad.

Meie armastame mõnda nooremast sellepärast, et temas see elab, mis meies surunud on.

On olemas halli ja musta karwa eeslid, aga kõige suu-remad eeslid käiwad riites. Ax.

Kõneft.

„Käite tihti teatri?“

„Oh, ma ei jäta ühte õh-tut wabele.“

„Olete teatri arwustaja?“

„Ei, orlestri trummilõõjal!“
—mer.

Rajulit.

Poiss: „Lõigate mul juuksed maha, annan katkäm-mend kopikat.“

Suufselõikaja: „See maksab 40 kor.“

Poiss: „Pool lõikas ema juba maha!“
—mer.

Õnnelik isa.

„Soowi mulle õnne, ma olen isal Mul sündis poiss!“

„Niiman juba, kui rõõmus fu naine on!“

„Ei, tema seda õnneks weel ei tea!“
—nes.

Põhjenatub armuladepus.

„Ei, mu laps, sa kahtlus-tad teda asjata ja ei usu, et su mees rongi peale hilja's jäi. Niisugust asja juhtub tihti.“

„Muidugi, papa, kuid mõtle ise: kell katk telegrafeerib tema minule, et ta kella kolmese rongi peale ei jõudnud!“
—nes.

◆ ◆ ◆ Ilmus ◆ ◆ ◆

Meie Mätsi 1918. a. tähtraamat

Sifus peale hariliste kalendriteadete, adresside jne.: Linnamees linnapeaks, rätsep miilitõnärniks, promowator maad jaga-mas, torgowla tootlusministriks, soldati „Isa meie“ palwe, Sundiaugu papp, jääkaru jaht Rehatus, kahelstunniline tööpäew jne. jne. jne.

Sulst pilta!

Sind 1 rub.

Saada iga raamatukaupluses. Sadu „Seabus“ Tallinnas.